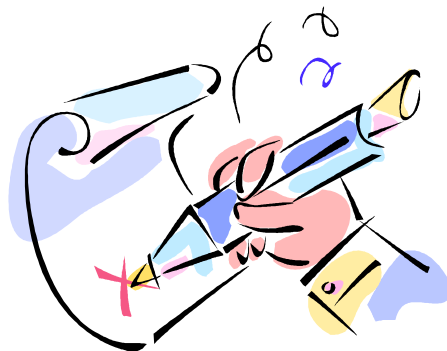

Forvaltningsrevisjonsrapport
Februar 2016

Offentlige anskaffelser

Sande kommune

Postadresse: **Postboks 4197, 3005 DRAMMEN**
Besøksadresse: **Øvre Eiker vei 14, 3048 Drammen**
Telefon: **32 20 15 00**
Telefaks: **32 20 15 01**
e-post: **post@bkr.no**
URL-adresse: **www.bkr.no**

Sammendrag

Prosjektet er bestilt av kontrollutvalget og formålet med undersøkelsen er å se nærmere på om Sande kommune etterlever regelverket for offentlige anskaffelser.

Norge har gjennom EØS-avtalen og WTO-avtalen forpliktet seg internasjonalt til å følge bestemte fremgangsmåter ved anskaffelser over visse verdier (terskelverdier). Lov om offentlige anskaffelser, med tilhørende forskrifter, gjelder også ved anskaffelser som er under terskelverdien.

I alt har vi valgt ut 22 poster/anskaffelser fra kommunens leverandørreskontro for 2014. Anskaffelsene utgjorde ca 63 mill. kr. Utvelgelsen var ikke tilfeldig utvalgt, men basert på en risikovurdering ut fra vår erfaring. Anskaffelsen gjaldt kjøp over kr 100.000. Flere av anskaffelsene var innkjøpt på grunnlag av kommunens rammeavtaler.

De utvalgte anskaffelsene fordeler seg på flere ansvar i kommunen. Dokumentasjonen vi har mottatt viser at 17 av anskaffelsene i det vesentlige er i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Vi har imidlertid ved enkelte av disse anskaffelsene konstatert manglende fremleggelse av anbudsprotokoller eller mangler/svakheter ved de som er fremlagt. Vedlegg 3 og vedlegg 4 i forskrift om offentlige anskaffelser omtaler minimumskrav til anbudsprotokoller. Disse er vedlagt i rapporten.

Oppsummert har vi kommet til 3 tilfeller der lovverket ikke er fulgt, samt 2 tilfeller hvor vi ikke har grunnlag for å konkludere.

Sammenlignet med resultatene fra forrige forvaltningsrevisjon av anskaffelser i 2011 ser vi klare forbedringer når det gjelder utarbeidelse av anskaffelsesprotokoller og annen dokumentasjon av anskaffelser. Det ser også ut til at bruken av rammeavtaler er blitt mer bevisst.

Med bakgrunn i vår gjennomgang, vil vi anbefale rådmannen følgende:

- Kommunen opprettholder løpende vurderinger hvorvidt kommunens tilnærming til regelverket har en tilfredsstillende risikoprofil. Kommunen må være bevisst på at det kan oppstå situasjoner hvor kommunen blir ilagt bøter, eller blir erstatningspliktig overfor potensielle leverandører hvis regelverket ikke er fulgt.
- Gjennomgå sine rutiner for dokumentasjon og strukturering av dokumentasjon av anskaffelser, og sikre at det er etablert et enhetlig system som gjør at anskaffelser er etterprøvbare.
- Sørge for å utarbeide anskaffelsesprotokoll der det er krav til dette i henhold til regelverket for offentlige anskaffelser, spesielt der det foretas direktekjøp.
- Gjennomgå alle avtaler kommunen har inngått, også de som kun er aktuelle for deler av kommunen. Kommunen bør ajourføre sin sentrale oversikt, for å gi kommunen bedre kontroll med sine avtaler med tanke på bruk av avtalene og for å påse at disse ikke løper ut.
- Vurdere om det er et potensial for ytterligere bruk av inngåtte rammeavtaler eller behov for flere rammeavtaler.

Et utkast av denne rapporten har blitt oversendt rådmannen til uttalelse. Rådmannen hadde ingen merknader til rapporten.

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	1
1.1. BAKGRUNN FOR PROSJEKTET	1
1.2. FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER	2
1.3. AVGRENSNING AV UNDERSØKELSEN	2
1.4. DEFINISJONER.....	2
2. METODE	3
3. REVISJONSKRITERIER	4
4. UTVALGTE ANSKAFFELSER	6
4.1. BUDSJETTANSVAR 5200 VANN OG AVLØP	6
4.1.1. ØPD SUBSEA AS	6
4.1.2. DRAMMEN DRIFT KB	6
4.1.3. KJELDAAS AS.....	7
4.1.4. VA CONSULT AS.....	7
4.1.5. XYLEM WATER SOLUTIONS	7
4.1.6. HOLLAND BORING AS	8
4.2. BUDSJETTANSVAR 5300 DRIFT OG EIENDOM:	8
4.2.1. VÅLE BYGG AS	8
4.2.2. CHRISTENSEN TEPPE & TAPET.....	8
4.2.3. LEMMINKAINEN NORGE AS.....	9
4.2.4. COWI AS	9
4.2.5. KJELDAAS AS.....	9
4.2.6. ATLANT AS	10
4.3. BUDSJETTANSVAR 3200 SANDETUN	10
4.3.1. SKAGERAK CONSULTING AS	10
4.3.2. PEMA MILJØTEKNIKK AS	10
4.3.3. KS DRAMMEN PAPIR ENGROS AS.....	10
4.4. BUDSJETTANSVAR 5100 PLAN OG BYGGESAK	11
4.4.1. DAHL SUNDAL INGENIØRTJENESTER AS	11
4.4.2. RAMBØLL NORGE AS	11
4.5. BUDSJETTANSVAR 2301 BARNEVERN	12
4.5.1. PLANB SOSIAL	12
4.5.2. META C AS	12
4.6. BUDSJETTANSVAR 1003 IKT	12
4.6.1. DUSTIN NORWAY AS.....	12
4.6.2. NIVI ANALYSE AS	13
4.7. BUDSJETTANSVAR 4000 KULTURTJENESTEN:	13
4.7.1. BRANDTSGÅRD MINIBUSS AS.....	13
5. ANDRE FORHOLD	13
6. OPPSUMMERING OG KONKLUSJONER	14
7. ANBEFALINGER	15
Referanser	16
Vedlegg 1 – Anbudsprotokoll for anskaffelser mellom kr 100 000 og kr 500 000 eks. mva.....	17
Vedlegg 2 – Anbudsprotokoll for anskaffelser over kr 500 000 eks. mva.....	18

1. INNLEDNING

1.1. Bakgrunn for prosjektet

Kontrollutvalget i Sande kommune fattet i sitt møte 20. november 2014, sak 40/14, vedtak om at Buskerud Kommunerevisjon IKS (BKR) skal gjennomføre en forvaltningsrevisjon om kommunens etterlevelse av reglene for offentlige anskaffelser.

Innkjøp utgjør en vesentlig kostnad i en kommune, og en betydelig andel av kommunale kjøp av varer og tjenester er regulert gjennom lov om offentlig anskaffelser og forskriftene til denne. Loven med tilhørende forskrifter gir klare retningslinjer for hvordan anskaffelser skal foretas, helt fra anskaffelsen blir planlagt til den er gjennomført.

Det kan oppstå situasjoner hvor kommunen blir erstatningspliktig overfor potensielle leverandører hvis regelverket ikke er fulgt. Det er opprettet et eget klageorgan¹ som behandler et stort antall klager, og media har i lang tid vist en stor interesse overfor området.

Buskerud Kommunerevisjon IKS hadde en gjennomgang av innkjøp (offentlige anskaffelser) i 2011. Dokumentasjonen vi mottok viste at ett fåtall av anskaffelsene var foretatt korrekt etter regelverket om offentlig anskaffelse. I flere tilfeller kunne det stilles spørsmål til om de var korrekte eller ikke, og noen var direkte brudd på regelverket.

Følgende ble anbefalt fra vår side;

- *Vurdere om kommunens tilnærming til regelverket har en tilfredsstillende risikoprofil. Kommunen må være bevisst på at det kan oppstå situasjoner hvor kommunen blir ilagt bøter, eller blir erstatningspliktig overfor potensielle leverandører hvis regelverket ikke er fulgt.*
- *Gjennomgå sine rutiner for dokumentasjon og strukturering av dokumentasjon av anskaffelser, og sikre at det er etablert et system som gjør at anskaffelser er etterprøvbare. Vi vil anbefale at det benyttes standard dokumenter for de anskaffelser som foretas, herunder konkurransegrunnlag, anskaffelsesprotokoll, skjemaer for evaluering av kvalifikasjons- og tildelingskriterier samt brev til vinnere og tapere av en anbudskonkurranse. Dette for å sikre lik praksis i hele kommunen og at kravene i lov og forskrift om offentlige anskaffelser følges.*
- *Påse at det benyttes anskaffelsesprotokoller som tilfredsstiller regelverket for offentlige anskaffelser. Anskaffelsesprotokoller er etter offentliglova i utgangspunktet offentlige.*
- *Gjennomgå alle avtaler kommunen har inngått, også de som kun er aktuelle for deler av kommunen. Kommunen bør ajourføre sin sentrale oversikt, for å gi kommunen bedre kontroll med sine avtaler med tanke på bruk av avtalene og for å påse at disse ikke løper ut.*
- *Ved bruk av eksterne konsulenter og entreprenører bør kommunen selv oppbevare sakspapirene for å ivareta dokumentasjonskravene i lov og forskrift. All dokumentasjon i anskaffelsesprosesser bør være journalført og arkivert.*
- *Styrke innkjøpskompetansen blant kommunens virksomheter. Kommunen bør ha et sterkere fokus på og oppfølging av området.*
- *Vurdere om det er et potensial for ytterligere bruk av inngåtte rammeavtaler eller behov for flere rammeavtaler.*

¹ KOFA = Klagenemda for offentlige anskaffelser.

1.2. Formål og problemstillinger

Formålet med undersøkelsen er å se nærmere på om Sande kommune etterlever regelverket for offentlige anskaffelser.

Prosjektet fokuserer på følgende problemstilling:

Følger Sande kommune prosedyrekravene i regelverket for offentlige anskaffelser med tanke på;

- kunngjøring / utlysning og konkurransegrunnlag
- evaluering av tilbud i forhold til tildelingskriterier og kvalifikasjonskriterier
- krav om nyere HMS-egenerklæring og skatteattester (skatt og mva)
- eventuell avvisning av tilbud
- eventuelle forhandlinger
- meddelelse av valgt tilbyder
- kontraktsinngåelse
- protokollførsel og dokumentasjon

1.3. Avgrensning av undersøkelsen

I dette prosjektet har vi valgt å fokusere på de leverandører hvor kommunen har foretatt anskaffelser for over 100.000,- kr eks mva i løpet av 2014. Siden innkjøpsmyndigheten i kommunen følger budsjettansvaret har vi deretter fokusert på utvalgte leverandører hvor kommunens virksomheter, tjenesteområder (ansvarsområder) har foretatt anskaffelser for over 100.000,- kr eks mva i løpet av 2014. Anskaffelsene som presenteres i denne rapporten er ikke tilfeldig utvalgt, men basert på en risikovurdering ut fra vår erfaring. Vi har forsøkt å velge ut leverandører der vi ikke kjenner til at det foreligger rammeavtaler.

Det vil være en risiko for at leverandører hvor kommunen som en helhet anskaffer for relativt høye beløp gjennom året, men som er spredt på mange ansvarsområder ikke blir omfattet av undersøkelsen. I slike tilfeller kan man anta at kommunen vil få besparelser ved å gjennomføre anskaffelsene på en mer strukturert måte, men det vil antagelig ikke være i strid med regelverket. Det vil også være en risiko for at anskaffelser av samme type varer og tjenester hos forskjellige leverandører ikke blir plukket ut.

1.4. Definisjoner

Rammeavtale

En tidsbestemt avtale med en leverandør hvor oppdragsgiver kan kjøpe varer og / eller tjenester innenfor et forutbestemt spekter av varer og / eller tjenester. Dersom rammeavtalen er korrekt inngått etter regelverket om offentlige anskaffelser vil i hovedsak alle kjøp være innenfor regelverket.

Rabattavtale

En tidsuavhengig avtale med en leverandør som innebærer at oppdragsgiver oppnår en rabatt på sine kjøp. Alle kjøp må i hovedsak vurderes opp mot regelverket for offentlige anskaffelser.

Kontrakt

En avtale med en leverandør hvor oppdragsgiver kan kjøpe en fast bestemt mengde varer og / eller tjenester innenfor for eksempel ett byggeprosjekt. Dersom kontrakten er korrekt inngått etter regelverket om offentlige anskaffelser vil anskaffelsen være innenfor regelverket. Det er i hovedsak ikke anledning til å gjøre anskaffelser ut over det som er definert i kontrakten.

Direkte anskaffelse

Kjøp av en leverandør uten rammeavtale eller konkurranse. Dette er kun unntaksvis lovlig dersom gitte kriterier i regelverket om offentlige anskaffelser er til stede.

KOFA

Klagenemd for offentlige anskaffelser.

2. METODE

Prosjektet er gjennomført av revisjonens egne ansatte på bakgrunn av kravene som stilles til gjennomføring av forvaltningsrevisjon som prosjekt, jf RSK001 Standard for forvaltningsrevisjon.

Informasjonen som er presentert i dette prosjektet er hentet inn gjennom dokumentanalyse, regnskapsanalyse og intervjuer (samtaler). Vi har innhentet regnskapsmateriale og interne rutiner i kommunen.

Ved gjennomgangen av kommunen har vi undersøkt et utvalg av leverandører hvor kommunen har gjort større innkjøp i 2014. Denne metoden for å gjennomføre kartleggingen innebærer en viss risiko for at revisor ikke avdekker forhold som burde vært rapportert.

Ved utarbeidelsen av statistikken for kjøp hos leverandører, har vi benyttet oss av en regnskapsfil fra kommunens økonomisystem. Filen er analysert ved hjelp av revisjonsverktøyet IDEA, som gjør det mulig å sortere og gjøre uttrekk av spesifikke regnskapsposter etter gitte kriterier.

Vi har kontaktet lederne for de enkelte tjenestesteder som er omfattet, og bedt om en redegjørelse for om anskaffelse(n) er foretatt etter konkurranse gjennom en rammeavtale, avtale eller kontrakt, etter forespørsel hos flere leverandører eller direkte hos den enkelte leverandør. Vi ba også om å få tilsendt relevant dokumentasjon. I første omgang ønsket vi å få tilsendt protokoller, eller en begrunnelse for direkte anskaffelser. Etter dette har vi hatt samtaler med flere av lederne.

3. REVISJONSKRITERIER

Anskaffelser i offentlig sektor reguleres av lov om offentlig anskaffelser med tilhørende forskrifter.

Norge har gjennom EØS-avtalen og WTO-avtalen forpliktet seg internasjonalt til å følge bestemte fremgangsmåter ved anskaffelser over visse verdier (terskelverdier). Loven, med tilhørende forskrifter, gjelder også ved anskaffelser som er under terskelverdien.

Formålet² med loven og tilhørende forskrifter er å bidra til økt verdiskapning i samfunnet gjennom å sikre mest mulig effektiv ressursbruk. Dette skal nås gjennom offentlige anskaffelser basert på forretningsmessighet og likebehandling. Regelverket skal også bidra til økt tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte gjennom at det offentlige opptrer med stor integritet.

Revisjonskriterier er en samlebetegnelse for krav og forventninger som benyttes for å vurdere kommunens virksomhet, økonomi, produktivitet, måloppnåelse osv. Sammenholdt med faktabeskrivelsen danner revisjonskriteriene basis for de analyser og vurderinger som foretas, de konklusjoner som trekkes, og de er et viktig grunnlag for å kunne dokumentere avvik eller svakheter.

Alle statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer er omfattet av regelverket, og det gjelder alle anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggskontrakter som foretas av de nevnte oppdragsgivere. Som et grunnleggende krav skal en oppdragsgiver ikke diskriminere leverandører, hindre konkurranse eller dele opp anskaffelser for å omgå bestemmelsene. Loven stiller også krav til at offentlige oppdragsgivere tar hensyn til livssyklus-kostnader, universell utforming og miljømessige konsekvenser under planleggingen av anskaffelsen.

Klagenemnd for offentlige anskaffelser³ (KOFA) er med hjemmel i loven opprettet som et rådgivende organ for løsning av tvister. Nemnda skal behandle klager om brudd på lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrifter. KOFA hadde tidligere myndighet til å fatte vedtak om overtredelsesgebyr med inntil 15 % av kontraktssum, men etter 01.07.2012 må saker om ulovlige direkte anskaffelser behandles i rettsapparatet.

Forskrift om innkjøpsregler i forsyningssektorene⁴ gjelder for vann- og energiforsyning, transport og posttjenester. Forskriften kan også gjelde for oppdragsgivere som ikke er offentligrettslig organ eller offentlig foretak. Den vil gjelde dersom det drives aktiviteter som er omfattet av forskriften på grunnlag av enerett eller særrett gitt av vedkommende myndighet i en EØS-stat, og det dermed i vesentlig grad påvirker andre selskapers mulighet til å utføre slik aktivitet.

Forskriften skiller i hovedsak mellom to typer anskaffelser. Del I tar for seg alminnelige bestemmelser som gjelder for alle anskaffelser. Del II tar for seg bestemmelser som gjelder anskaffelser over EØS-terskelverdiene. I forsyningssektoren er terskelverdien med virkning fra 1. mars 2006 satt til 3,3 mill kr eks mva for vare- og tjenestekontrakter og 41 mill kr eks mva for bygge- og anleggskontrakter. Fra 2014 ble disse terskelverdiene justert til henholdsvis 3,1 og 39 mill kr eks mva.

Forskrift om offentlige anskaffelser⁵ får anvendelse på tildeling av offentlige kontrakter (anskaffelser) om levering av varer, tjenester eller utførelse av bygge- og anleggsarbeider. Den gjelder for statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter, offentligrettslige organer og sammenslutninger dannet av en eller flere av disse. Den kan også gjelde enkelte bygge- og anleggskontrakter fra andre oppdragsgivere, dersom de er direkte subsidiert med mer en 50 % fra en

² LOV 1999-07-16 nr 69: Lov om offentlige anskaffelser - § 1 Formål

³ FOR 2002-11-15 nr 1288: Forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser

⁴ FOR 2006-04-07 nr 403: Forskrift om innkjøpsregler i forsyningssektoren (vann- og energiforsyning, transport og posttjenester)

⁵ FOR 2006-04-07 nr 402: Forskrift om offentlige anskaffelser

oppdragsgiver som er omfattet av forskriften. Den får ikke anvendelse på oppdragsgivere som kommer inn under forskrift om innkjøpsregler i forsyningssektorene.

Forskriften skiller i hovedsak mellom tre typer anskaffelser. Del I tar for seg alminnelige bestemmelser som gjelder for alle anskaffelser. Del II tar for seg anskaffelser under EØS-terskelverdiene og uprioriterte tjenester⁶. Som hovedregel er dette anskaffelser som overstiger den nasjonale grenseverdien på 500.000,- kr, men ikke overstiger EØS-terskelverdiene. Del III tar for seg bestemmelser som gjelder anskaffelser over EØS-terskelverdiene. Terskelverdien i forskrift om offentlige anskaffelser kan endres etter en årlig evaluering. For 2009 var terskelverdiene satt til 1,65 mill kr eks mva for vare- og tjenestekontrakter og 41 mill kr eks mva for bygge- og anleggskontrakter. Fra 2014 ble disse terskelverdiene justert til henholdsvis 1,55 og 39 mill kr eks mva. I tillegg ble det fra 1. januar 2007 innført et krav til protokollføring ved anskaffelser som overstiger 100.000,- kr.

Med virkning fra 1. mars 2008 ble forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter⁷ innført. Forskriften skal bidra til at ansatte i virksomheter som utfører tjenester og bygge- og anleggsarbeider for offentlige oppdragsgivere, ikke har dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av gjeldende landsomfattende tariffavtale eller det som ellers er normalt for vedkommende sted og yrke⁸.

Forskriftene for offentlige anskaffelser og innkjøpsreglene for forsyningssektoren gir en rekke krav til prosedyrene for å gjennomføre en anskaffelse. Avhengig av verdi og type vil disse variere, men det stilles krav til blant annet; valg av anskaffelsesprosedyre, innhenting av tilbud eller utlysning / kunngjøring, konkurransegrunnlag, frister, gjennomføring og avslutning av konkurransen. Det påpekes også hvor viktig det er med dokumentasjon, protokollføring og innhenting av HMS-egenerklæring og skatteattest for både mva og skatt.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) har utarbeidet en veileder til reglene om offentlige anskaffelser som et supplement av rådgivende karakter. Nærings- og handelsdepartementet har utgitt en veileder som tar for seg ”Miljø og regelverket for offentlige anskaffelser”, og et veiledningshefte med ”Beste praksis – offentlige anskaffelser”. Sosial- og Helsedirektoratet / Deltasenteret⁹ har utgitt en veileder for ”Universell utforming i offentlige anskaffelser”.

⁶ FOR 2006-04-07 nr 402: Forskrift om offentlige anskaffelser – vedlegg 6

⁷ FOR 2008-02-08 nr 112: Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter

⁸ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/lover-og-regler/forskrifter/2008/forskrift-om-lonns--og-arbeidsvilkar-i-o.html?id=521631>

⁹ Deltasenteret – Statens kompetansesenter for deltakelse og tilgjengelighet for mennesker med funksjonshemming.

4. UTVALGTE ANSKAFFELSER

Regnskapsfiler vi tok ut fra Sande kommunes regnskapssystem på hovedpost 1 -3 for 2014 viser totale utgifter på ca kr 101,6 mill i driftsregnskapet og ca kr 73,6 mill i investeringsregnskapet. Dette beløpet er utgangspunktet for videre databehandling og utvalg av anskaffelser for nærmere kontroll. Med hovedpost 1-3 menes kjøp av varer og tjenester.

Som nevnt under pkt 1.3 har vi i de tilfeller hvor anskaffelsen er gjort via rammeavtaler ikke gått inn og sett på om selve rammeavtalen er korrekt inngått. Vi har sammenholdt rammeavtaleoversikt med fil som viser kjøp fra leverandører over kr 100.000 i 2014. Vår gjennomgang viste at rammeavtalene med enkelte av leverandørene i stor grad blir benyttet, mens enkelte avtaler er mindre benyttet. Filuttrekket viser at det er registrert kjøp hos ca 200 leverandører. Et så stort antall leverandører kan indikere at det er et potensial for ytterligere bruk av inngåtte rammeavtaler, selv om vi er klar over at ikke alle er leverandører i alminnelig forstand. Eksempler her er andre kommuner, interkommunale selskaper mv. Filuttrekket kan også indikere at det kan være behov for ytterligere rammeavtaler.

Nedenfor fremgår de anskaffelser vi har gjennomgått, fordelt på ansvarsområder. Beløp er avrundet til nærmeste tusen NOK.

4.1. Budsjettansvar 5200 Vann og avløp

4.1.1. ØPD Subsea AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 9,031 mill fra denne leverandøren på budsjettansvar 5200.

Anskaffelsen gjelder bygge- og anleggsarbeid i forbindelse med vann og avløpsrørledninger. Kommunen har med bistand fra VA Consult AS kunngjort konkurransen på Doffin 6.6.2014 med tilbudsfrist 2.7.2014. Av anskaffelsesprotokoll fremkommer oversikt over 13 leverandører som har blitt forespurt av kommunen, og de 4 leverandørene som har levert tilbud. Protokollen inneholder også en kort begrunnelse for valg av leverandør. Det er fra kommunens side oppgitt at det ble stilt krav om skatteattester og HMS-egenerklæring samt at det ble kommunisert via epost og telefon til tilbydere om hvem som ble valgt med dokumentert begrunnelse. Kommunen har inngått avtale med ØPD Subsea AS 18.8.2014.

Det går frem av protokollen at en av leverandørene har klagd til KOFA om avvisning av tilbud. På nettsiden til KOFA¹⁰ står det at klagen er avvist på grunn av at saken er ubegrunnet.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4.1.2. Drammen Drift KB

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 5.915' mill fra denne leverandøren på budsjettansvar 5200.

Anskaffelsen gjelder rammeavtale entreprenørtjenester og graveoppdrag. Anskaffelsen er utlyst i Doffin 26.6.14. Det går ikke frem av åpningsprotokollen hvor mange og hvilke leverandører som har deltatt i konkurransen. I evalueringen ved tildelingen har Kjeldaas AS fått høyest rangering, etterfulgt av Drammen Drift KF. Kommunen har valgt å inngå rammeavtale med begge leverandørene med en varighet på 4 år. Avtalen trådte ikke i kraft før 27.10.14.

¹⁰ <http://www.kofa.no/avgjorte-saker/2015/201488/>

Kommunen hadde også rammeavtale med denne leverandøren fram til 18.11.14, men har sagt opp avtalen på grunn av at avtalte oppdragsmengde på 13,5 mill kr var nådd. Anskaffelsesprotokoll datert 23.12.11 viser at konkurransen var utlyst på Doffin 6.7.2011 og totalt 5 leverandører har levert tilbud av 11 forespurte. Kommunen har inngått rammeavtale med både Kjeldaas AS og Drammen Drift KF 18.11.11.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4.1.3. Kjeldaas AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 4.502' mill fra denne leverandøren på budsjettansvar 5200.

Anskaffelsen gjelder rammeavtale entreprenørtjenester og graveoppdrag. Det går ikke frem av åpningsprotokollen hvor mange og hvilke leverandører som har deltatt i konkurransen. I evalueringen ved tildelingen har Kjeldaas AS fått høyest rangering, etterfulgt av Drammen Drift KF. Det virker som om kommunen har inngått rammeavtale med begge leverandørene. Kommunen har valgt å inngå rammeavtale med begge leverandørene med en varighet på 4 år. Avtalen trådte ikke i kraft før 27.10.2014.

Kommunen hadde også rammeavtale med denne leverandøren fram til 18.11.14, men har sagt opp avtalen på grunn av at avtalte oppdragsmengde på 13,5 mill kr var nådd. Anskaffelsesprotokoll datert 23.12.11 viser at konkurransen var utlyst på Doffin 6.7.2011 og totalt 5 leverandører har levert tilbud av 11 forespurte. Kommunen har inngått rammeavtale med både Kjeldaas AS og Drammen Drift KF 18.11.11.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Vi bemerker oss svak dokumentasjon knyttet til anskaffelsesprotokollen.

4.1.4. VA Consult AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 2.703' mill fra denne leverandøren på budsjettansvar 5200.

Sande kommune har inngått rammeavtale med VA Consult AS vedrørende konsulenttenester innen Bygg og anlegg. Anskaffelsesprotokollen viser at anskaffelsen er utlyst i Doffin som åpen anbudskonkurranse, med kunngjøringsdato 11.6.2016 og innleveringsfrist 21.7.2014. Det er kommet tilbud fra 13 leverandører, og oppdraget ble tildelt leverandørene VA Consult AS (vann og avløp) og Asplan Viak (vei og bygg). I følge evalueringsskjemaet hadde disse leverandørene de høyeste poengscorene på tildelingskriteriene knyttet til kompetanse, erfaring, erstatningspersonell, samarbeid og ansvar/retting av feil.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4.1.5. Xylem Water Solutions

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 1.606' mill fra denne leverandøren på budsjettansvar 5200.

Anskaffelsen gjelder avløpspumpestasjoner knyttet til overføring til renseanlegget i Holmestrand.

Anskaffelsesprotokollen viser at konkurransen er utlyst i Doffin 13.9.2013 med innleveringsfrist 14.10.2013. Det er foretatt konkurranse med forhandling, hvor 14 leverandører ble forespurt om tilbud. Av disse er det 3 leverandører som leverte tilbud og deltok i forhandlingene. Oppdraget ble tildelt Xylem Water Solutions som kom med det mest økonomiske fordelaktige tilbudet i henhold til tildelingskriteriene. Avtalen med leverandøren ble inngått 7.4.2014.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4.1.6. Holland Boring AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 1.303' mill fra denne leverandøren på budsjettansvar 5200.

Anskaffelsen gjelder bygge og anleggsarbeid, og er utlyst i Doffin 24.4.2014 med innleveringsfrist 15.5.2014. Mottatte anskaffelsesprotokoll viser at det var til sammen 4 tilbydere i konkurransen, hvorav Holland Boring ble valgt på grunn av laveste pristilbud. Partene har undertegnet avtale den 27.6.2014.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4.2. Budsjettansvar 5300 Drift og eiendom:

4.2.1. Våle Bygg AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 26,9 mill fra denne leverandøren på budsjettansvar 5300.

Våle Bygg AS ble valgt som entreprenør for bygging av Kjeldås barnehage som stod ferdig i 2014. Leverandøren er også brukt i forbindelse med utbygging av Selvik skole. Kommunen opplyser at anskaffelsen er utlyst i Doffin. Søk i Doffin har vist at anskaffelsen er kunngjort 27.8.2013 med tittelen «Utbygging og rehabilitering av Kjeldås barnehage».

Ifølge anskaffelsesprotokollen vedrørende Selvik skole, er konkurransen utlyst i Doffin og TED den 5.3.2015. Det er kommet inn tre tilbud, hvorav tilbudet fra Våle Bygg AS ble vurdert til å være det økonomiske mest fordelaktige tilbudet. Valget er begrunnet med lavest pris, akseptert kvalitet, kortest fremdrift i protokollen. Videre går det frem at avtalen er inngått den 22.9.2014.

Vurdering

Anskaffelsen synes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Vi bemerker oss svak dokumentasjon knyttet til anskaffelsesprotokoll.

4.2.2. Christensen Teppe & Tapet

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 1.239' mill fra denne leverandøren på budsjettansvar 5300.

Anskaffelsen gjelder byggtapetsering og malerarbeid i forbindelse med byggeprosjekter.

Kommunen har utlyst anskaffelsen i Doffin 13.3.2012 med innleveringsfrist 16.4.2012. I følge skjemaet vedrørende evaluering av tilbydere knyttet til anskaffelsen som vedlegg til anskaffelsesprotokollen, har kommunen mottatt tilbud fra 4 leverandører. Christensen Teppe & Tapet har scoret høyest på tildelingskriteriene pris og kvalitet. Det er i eget skjema bekreftet at

skatteattest, HMS-attest og firmaattest er innhentet på samtlige leverandører. På bakgrunn av utlysningen, ble det inngått rammeavtale med leverandøren for perioden 1.6.2012 til 31.5.2014 med mulighet for inntil 2 års forlengelse. Avtalen er prolongert med 2 år fra denne dato.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4.2.3. Lemminkainen Norge AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 1. 219' mill fra denne leverandøren på budsjettansvar 5300.

Det blir opplyst fra kommunen at leverandøren er en samarbeidspartner gjennom VOIS på asfaltarbeider. Mottatte rammeavtaleoversikter fra VOIS bekrefter dette.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4.2.4. Cowi AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 1. 239' mill fra denne leverandøren på budsjettansvar 5300.

Sande kommune har inngått rammeavtale med Cowi AS som leverandør av konsulenttenester innenfor området vei, gang- og sykkelvei m.m. Avtalens varighet var i perioden 1.1.2013 – 1.1.2016, og anslått verdi for anskaffelsen var på 1,6 mill. kr.

Det er opplyst fra kommunen at kontraktssummen ble brukt opp på grunn av større prosjekter før kontraktens utløp. Etter avklaringer med leverandøren, har kommunen utlyst ny avtale i Doffin. Etter innkomne tilbud ble Asplan Viak valgt som ny rammeleverandør fra 7.7.14. Avtalen omhandler både budsjettansvarsområdene Drift og eiendom og Vann og avløp med et volum på 2 mill. kr. på hver av avdelingene.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4.2.5. Kjeldaas AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 1. 109' mill fra denne leverandøren på budsjettansvar 5300.

Anskaffelsen gjelder rammeavtale entreprenørtjenester og graveoppdrag. Det går ikke frem av åpningsprotokollen hvor mange og hvilke leverandører som har deltatt i konkurransen. I evalueringen ved tildelingen har Kjeldaas AS fått høyest rangering, etterfulgt av Drammen Drift KF. Det virker som om kommunen har inngått rammeavtale med begge leverandørene. Kommunen har valgt å inngå rammeavtale med begge leverandørene med en varighet på 4 år. Avtalen trådte ikke i kraft før 27.10.2014. Kommunen hadde også rammeavtale med denne leverandøren fram til ny utlysning og avtaleinngåelse.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Vi bemerker oss svak dokumentasjon knyttet til anskaffelsesprotokollen.

4.2.6. Atlant AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 836' fra denne leverandøren på budsjettansvar 5300.

Atlant AS ble valgt som entreprenør til å sette opp tilbygg med toaletter på Haga skole, samt vognskur på Nordre Jarlsberg barnehage som stod ferdig våren 2014.

I følge kontaktpersonen har denne anskaffelsen vært utlyst i Doffin. Søk på nettsiden til Doffin bekrefter dette, og viser at konkurransen er kunngjort 19.3.2013 med innleveringsfrist 3.5.2013. Anskaffelsesprotokoll viser at kommunen har utlyst konkurransen 7.7.2013 med innleveringsfrist 18.8.2013. Avtalens varighet ble satt til 6 måneder og anslått verdi til 3 mill. kr.

Det står i protokollen at kommunen har hatt andregangsutlysning grunnet ingen tilbydere på første utlysningen. Det er kommet inn tilbud fra 2 leverandører, og kommunen har valgt å inngå avtale med Atlant AS da det var den eneste leverandøren som hadde et komplett tilbud.

Vurdering

Anskaffelsen synes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4.3. Budsjettansvar 3200 Sandetun**4.3.1. Skagerak Consulting AS**

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 740' fra denne leverandøren på budsjettansvar 3200.

Anskaffelsen gjelder lederutvikling i Sande kommune.

Anskaffelsesprotokollen viser at kommunen har inngått rammeavtale med leverandøren 17.12.2012 (undertegnet). Avtalen har en varighet på 4 år, fra 2014 til og med desember 2012- desember 2016, og anslått verdi for anskaffelsen er satt til 1,2 mill. kr.

Det fremgår av protokollen at anskaffelsen er utlyst i Doffin 28.6.2012 med innleveringsfrist 31.8.2012. Kommunen har mottatt tilbud fra 15 leverandører, og det ble gjennomført forhandlinger med 4 tilbydere, hvorav Skagerak Consulting var en av disse.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4.3.2. Pema Miljøteknikk AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 305' fra denne leverandøren på budsjettansvar 3200.

Vi har etterspurt opplysninger om denne anskaffelsen, for eksempel kopi av anskaffelsesprotokoll, men vi har ikke mottatt noe.

Vurdering

Vi har ikke mottatt noen opplysninger om denne anskaffelsen, for eksempel anskaffelsesprotokoll, og vi kan derfor ikke uttale oss om anskaffelsen er foretatt i samsvar med regelverket for offentlige anskaffelser.

4.3.3. KS Drammen Papir Engros AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca kr 763' fra denne leverandøren på budsjettansvar 3200.

Anskaffelsene gjelder i stor grad medisinske forbruksmateriell, men vi har ikke mottatt opplysninger fra kommunen på disse anskaffelsene. Av rammeavtaloversikter fra VOIS, fremgår det at kommunen har rammeavtale med Nor Engros Olafsen. På nettsiden til Nor Engros¹¹ står det at Olafsen Engros AS er et heleid datterselskap av Drammen Papir Engros AS. Vi anser at kommunen har gjort avrop på rammeavtalen.

Vurdering

Vi anser at anskaffelsen har skjedd i tråd med regelverket om offentlige anskaffelser.

4.4. Budsjettansvar 5100 Plan og byggesak

4.4.1. Dahl Sundal Ingeniørtjenester AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp fra denne leverandøren ca. kr 814' på budsjettansvar 5100.

Det er inngått rammeavtale med Dahl Sunndal Ingeniørtjenester AS for konsulenttjenester knyttet til byggesak for perioden 2014-2015 med mulighet for forlengelse til 31.12.2016.

Anskaffelsesprotokoll viser at kommunen har gjennomført en åpen anbudskonkurranse på Doffin, kunngjort 29.10.13 med innleveringsfrist 02.12.13. Kommunen har mottatt tilbud fra 3 leverandører; Siv. Ark. Nils J. Lugg AS, Dahl – Sundal Ingeniørtjenester AS og HR Prosjekt AS.

Anskaffelsesprotokollen er ikke fremlagt i undertegnet stand.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Anskaffelsesprotokollen bør oppbevares i signert utgave.

4.4.2. Rambøll Norge AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp fra denne leverandøren ca. kr 592' på budsjettansvar 5100.

Anskaffelsen gjelder konsulentbistand i forbindelse med utvikling av områdeplan for Sande sentrum.

Anskaffelsesprotokollen viser at anskaffelsen har skjedd gjennom en åpen anbudskonkurranse i Doffin, kunngjort 23.01.13 med innleveringsfrist 28.2.13. Anslått verdi på anskaffelsen lå på 1,6 mill. kr. Kommunen har mottatt tilbud fra 11 leverandører, og Rambøll Norge AS er blitt tildelt oppdraget. I følge protokollen ble tildelingsbrev til Rambøll, og avslagsbrev til de øvrige leverandørene sendt 13.3.15.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

¹¹ <http://www.norengros.no/drammen-1>

4.5. Budsjettansvar 2301 Barnevern

4.5.1. PlanB Sosial

I 2014 utgjorde kommunens kjøp fra denne leverandøren ca. kr 425' på budsjettansvar 2301.

Kommunen har bekreftet at det ikke er gjennomført anbudsrunder eller gjort rammeavtaler på virksomhet/budsjettansvar 2301 Barnevern.

Det er opplyst at når barnevernet har behov for tiltakstjenester, drøftes sakene og behovene konkretiseres og det tas en beslutning på hvilke firma kommunen har kjennskap til og erfaring med, som innehar den råd- og veiledningskompetansen, eller annen spisskompetanse som kontoret mangler.

I utvelgelsen av leverandører oppgir kommunen å ha vektlagt å bruke firmaer som kommunen mener å vite er godkjente for bruk av de kommunene som har avtaler; eller fagpersoner som eventuelt har utgått fra disse. I deres vurdering ved bestilling blir både konkurransedyktighet på kvalitet og pris vektlagt.

Videre opplyser kommunen at de har et mål å få på plass avtaler innenfor barnevern-område for Sande barnevern. Dette er tatt opp i barnevernledermøte i Drammensregionen 06.11.15 der Sande meldte ønske og behov for å delta i de nye rundene for tilbud på barnevernområdet som skal starte i 2016. Det er også rettet en henvendelse til VOIS i Vestfold for å høre om det foreligger barnevernavtaler i Vestfold.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å ikke være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4.5.2. Meta C AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp fra denne leverandøren ca. kr 138' på budsjettansvar 2301.

Kommunen har bekreftet at det ikke er gjennomført anbudsrunder eller gjort rammeavtaler på virksomhet/budsjettansvar 2301 Barnevern.

Viser til omtale i kap. 4.5.2 ovenfor, noe som er felles for anskaffelsene i budsjettansvaret.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å ikke være i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4.6. Budsjettansvar 1003 IKT

4.6.1. Dustin Norway AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp fra denne leverandøren ca. kr 1 458' på budsjettansvar 1003.

Sande kommune har gjennom samarbeidet med Drammensregionen IKT (D-IKT) inngått rammeavtale med Norsk Datasenter AS. Ifølge Brønnøysundregisteret har leverandøren endret navn i 2015 – til Dustin Norway AS.

Konkurransesgrunnlaget viser at det ble utlyst en konkurranse om kjøp av pc, periferiutstyr og tilknyttede tjenester som resulterte i kontrakt med Norsk Data AS. Varighet på kontrakten var 2 år med mulig opsjon på inntil 2 år. Avtalen trådte i kraft 4.9.2013.

Vurdering

Anskaffelsen vurderes å være i henhold til lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4.6.2. NIVI Analyse AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp fra denne leverandøren ca. kr 225' på budsjettansvar 1003.

Vi har etterspurt opplysninger om denne anskaffelsen, for eksempel kopi av anskaffelsesprotokoll, men vi har ikke mottatt noe.

Vurdering

Vi har ikke mottatt noen opplysninger om denne anskaffelsen, for eksempel anskaffelsesprotokoll, og vi kan derfor ikke uttale oss om anskaffelsen er foretatt i samsvar med regelverket for offentlige anskaffelser.

4.7. Budsjettansvar 4000 Kulturtjenesten:

4.7.1. Brandtsgård Minibuss AS

I 2014 utgjorde kommunens kjøp ca. kr 121` fra denne leverandøren på budsjettansvar 4000. Anskaffelsen gjelder busstransport i ulike aktiviteter i kommunens regi.

Opplysninger fra kommunen tilsier at kommunen har gått til direkteanskaffelse fra leverandøren, og dette er begrunnet med at det har vært noen ekstraordinære tiltak som gjorde at grensen ble overskredet.

Vurdering

Anskaffelsen er brudd på regelverket for offentlige anskaffelser.

5. ANDRE FORHOLD

Vi har fått opplyst at inngåelse av nye avtaler i regi av VOIS har vært noe forsinket i 2014 som følge av at kommunens kontaktperson i VOIS har vært sykemeldt en stund.

6. OPPSUMMERING OG KONKLUSJONER

En stor del av kommunens anskaffelser skjer gjennom rammeavtaler, inngått av kommunen sentralt, interkommunalt og kommunalt/fylkeskommunalt og vil trolig være i tråd med regelverket om offentlig anskaffelser. Som tidligere nevnt har vi ikke sett på inngåelsen av slike rammeavtaler, men avtalene som er inngått hos den enkelte virksomhet i kommunen. Ut fra antall leverandører i kommunens leverandørreskontro kan det være behov for ytterligere bruk av inngåtte rammeavtaler eller behov for ytterligere rammeavtaler.

I alt har vi valgt ut 22 poster/anskaffelser fra kommunens leverandørreskontro for 2014. Anskaffelsene utgjorde ca kr 63 mill. Utvelgelsene var ikke tilfeldig utvalgt, men basert på en risikovurdering ut fra vår erfaring og gjaldt kjøp over kr 100 000 (ekskl.mva.).

Disse 22 anskaffelsene fordeler seg på flere ansvar i kommunen. 17 av anskaffelsene er etter vår vurdering i det vesentlige i tråd med anskaffelsesregelverket. Vi har imidlertid ved enkelte av disse anskaffelsene gjort merknad om svak dokumentasjon. Vi har blant annet ikke mottatt anskaffelsesprotokoll som viser hvordan anskaffelsen har skjedd. Videre viser vår gjennomgang at 3 anskaffelser vurderes å være foretatt direkte med leverandør uten noen form for konkurranse og slikt sett bryter med anskaffelsesregelverket.

I tillegg kan vi ikke uttale oss om to særskilte anskaffelser er ihht til lov og forskrift om offentlige anskaffelser som følge av manglende dokumentasjon.

Sammenlignet med resultatene fra forrige forvaltningsrevisjon av anskaffelser i 2011, så ser vi klare forbedringer når det gjelder utarbeidelse av anskaffelsesprotokoller og annen dokumentasjon av anskaffelser. Det ser også ut til at bruken av rammeavtaler er blitt mer bevisst.

Vi er imidlertid av den oppfatning at kommunen bør ta en gjennomgang av alle sine avtaler, også de som kun er aktuelle for deler av kommunen, for å ajourføre sentrale oversikter. Dette vil gi kommunen bedre kontroll med sine avtaler, både med tanke på bruk av avtaler og for å påse at disse ikke løper ut.

Ut i fra den mottatte dokumentasjonen anser vi at kommunen i hovedsak følger prosedyrekravene i regelverket for offentlig anskaffelser. Kommunen bør imidlertid gjennomgå sine rutiner for dokumentasjon av anskaffelser, og sørge for at dokumentasjon blir oppbevart på en betryggende måte.

Kommunens tilnærming til regelverket kan betegnes som et risikoområde, fordi det kan oppstå situasjoner hvor kommunen blir erstatningspliktig overfor potensielle leverandører hvis regelverket ikke er fulgt. Klageorganet (KOFA) behandler et stort antall klager, og media har i lang tid vist stor interesse for området.

Med bakgrunn i opplysninger og dokumentasjon vi er blitt forelagt, så mener vi kommunen har en tilfredsstillende risikoprofil knyttet til regelverket.

7. ANBEFALINGER

Et utkast av denne rapporten har blitt oversendt rådmannen til uttalelse. Rådmannen hadde ingen merknader til rapporten.

Med bakgrunn i vår gjennomgang, vil vi anbefale rådmannen følgende:

- Kommunen opprettholder løpende vurderinger hvorvidt kommunens tilnærming til regelverket har en tilfredsstillende risikoprofil. Kommunen må være bevisst på at det kan oppstå situasjoner hvor kommunen blir ilagt bøter, eller blir erstatningspliktig overfor potensielle leverandører hvis regelverket ikke er fulgt.
- Gjennomgå sine rutiner for dokumentasjon og strukturering av dokumentasjon av anskaffelser, og sikre at det er etablert et enhetlig system som gjør at anskaffelser er etterprøvbare.
- Sørge for å utarbeide anskaffelsesprotokoll der det er krav til dette i henhold til regelverket for offentlige anskaffelser, spesielt der det foretas direktekjøp.
- Gjennomgå alle avtaler kommunen har inngått, også de som kun er aktuelle for deler av kommunen. Kommunen bør ajourføre sin sentrale oversikt, for å gi kommunen bedre kontroll med sine avtaler med tanke på bruk av avtalene og for å påse at disse ikke løper ut.
- Vurdere om det er et potensial for ytterligere bruk av inngåtte rammeavtaler eller behov for flere rammeavtaler.

Drammen, 22. februar 2016

Torkild Halvorsen
leder forvaltningsrevisjon

Havva Adiyaman
prosjektleder/revisor

Referanser

- LOV 1999-07-16 nr. 69: Lov om offentlige anskaffelser, offanskl., av 16. juli 1999, ajourført ved endringer, senest ved lov 14. juni 2013 nr. 32.
- LOV 2006-05-19 nr. 16: Lov om rett til innsyn i offentlig verksemd (offentleglova), offl., JD (Justis- og politidepartementet), av 19. mai 2006, ajourført ved endringer, senest ved lov 19. juni 2015 nr. 64.
- FOR 2006-04-07 nr. 402: Forskrift om offentlige anskaffelser, fastsatt ved kgl. res. 7 april 2006 – sist endret ved forskrift 23. oktober 2015 nr. 1208.
- FOR 2006-04-07 nr. 403: Forskrift om innkjøpsregler i forsyningssektoren (vann- og energiforsyning, transport og posttjenester), fastsatt ved kgl. res. 7. april 2006 – sist endret ved forskrift 12. juni 2015 nr. 622.
- FOR 2008-02-08 nr. 112: Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter, fastsatt ved kgl. res. 2. februar 2008 – sist endret ved forskrift 10. juni 2014 nr. 719.
- FOR 2002-11-15 nr 1288: Forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser, fastsatt ved kgl. res. 15. november 2002 – sist endret ved forskrift 3. mars 2014 nr. 249.
- NOU 2010:2 – Håndhevelse av offentlig anskaffelser. Avgitt til FAD – Fornyings- og administrasjonsdepartementet, 16 april 2010, ISBN 978-82-583-1048-5.
- Veileder – Veileder til reglene om offentlig anskaffelser. Utgitt av FAD – Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Oppdatert i desember 2013.
- Veileder – Universell utforming i offentlige anskaffelser. Utgitt av Sosial og helsedirektoratet / Deltasenteret, desember 2006, bestillingsnummer: IS-1346.
- Veileder – Miljø og regelverket om offentlige anskaffelser. Utgitt av Nærings- og handelsdepartementet, publisert januar 2004.
- Veileder – Beste praksis – offentlige anskaffelser. Utgitt av Nærings- og handelsdepartementet, publisert mars 2004.
- Sande kommunes oversikt over rammeavtaler – VOIS og BTV
- <http://www.norengros.no/drammen-1>

Vedlegg 1 – Anbudsprotokoll for anskaffelser mellom kr 100 000 og kr 500 000 eks. mva.

(Vedlegg 3 i forskrift om offentlige anskaffelser)

Protokollen skal beskrive alle vesentlige forhold og viktige beslutninger gjennom hele anskaffelsesprosessen. Protokollen¹ skal minst inneholde følgende opplysninger:

1.1 Virksomhetens navn	1.2 Protokollførers navn

1.3 Kort beskrivelse av hva som skal anskaffes

1.4 Anslått verdi på kontrakten²

1.5 Hvilke tiltak gjennomføres for å sikre reell konkurranse om kontrakten,³ og navn på leverandør(er) som har levert tilbud

1.6 Hvis det ikke skal gjennomføres konkurranse om kontrakten, angi en konkret begrunnelse

1.7 Hvis relevant, begrunnelse for hvorfor leverandører som har skatte- og avgiftsrestanser fikk anledning til å delta i konkurransen

1.8 Kort begrunnelse for valg av leverandør og kontraktsverdi

1.9 Hvis relevant, andre vesentlige forhold og viktige beslutninger som er av betydning for konkurransen

1.10 Dato og protokollførers signatur

0 Vedlegg 3 endret ved forskrift 3 sep 2010 nr. 1236.

1 Oppdragsgiver kan benytte andre typer protokoller eller ha vedlegg til protokollen, så lenge samtlige punkter besvares i den protokollen som benyttes. Denne protokollen finnes elektronisk på Fornyings-, administrasjons- og kirke departementets hjemmeside.

2 Kontraktens anslåtte verdi skal vurderes i begynnelsen av anskaffelsesprosessen.

3 For eksempel kunngjøring, annonse eller navn på leverandører som er blitt invitert til å gi tilbud.

Vedlegg 2 – Anbudsprotokoll for anskaffelser over kr 500 000 eks. mva.

(Vedlegg 4 i forskrift om offentlige anskaffelser)

Protokollen skal beskrive alle vesentlige forhold og viktige beslutninger gjennom hele anskaffelsesprosessen. Protokollen¹ skal minst inneholde følgende opplysninger:

1.1 Virksomhetens navn	1.2 Protokollførers navn

1.3 Beskrivelse av hva som skal anskaffes, eller hvis relevant, hvilke anskaffelser det dynamiske innkjøpssystemet omfatter

1.4 Anslått verdi på kontrakten²

1.5 Hvilke forhold tillater oppdragsgiver å gjøre bruk av prosedyrer som krever særskilt begrunnelse³

1.6 Navn på leverandøren som ønsker å delta i konkurransen, og hvis relevant, leverandører som er valgt ut til å delta i konkurransen og grunnen for utvelgelsen

Navn:	Begrunnelse:

1.7 Hvis relevant, begrunnelse for hvorfor leverandører som har skatte- og avgiftsrestanser fikk anledning til å delta i konkurransen

1.8 Hvis relevant, navn på avviste leverandører og grunnen for avvisning

Navn:	Begrunnelse:

1.9 Navn på alle leverandører som har levert tilbud

1.10 Hvis relevant, grunnen til avvisning av tilbud som anses for å være unormalt lave

Navn:	Begrunnelse:

1.11 Hvis relevant, angi årsak til at oppdragsgiver avlyser konkurransen

1.12 Navn på og begrunnelse for valg av leverandør(er) og kontraktsverdi

Navn:	Begrunnelse:

1.13 Hvis relevant, andel av kontrakt eller rammeavtale som leverandører har til hensikt å overdra til tredjepart

1.14 Hvis relevant, andre vesentlige forhold og viktige beslutninger som er av betydning for konkurransen

1.15 Dato og protokollførers signatur

0 Vedlegg 4 endret ved forskrift 3 sep 2010 nr. 1236.

1 Oppdragsgiver kan benytte andre typer protokoller eller ha vedlegg til protokollen, så lenge samtlige punkter besvares i den protokollen som benyttes. Denne protokollen finnes elektronisk på Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets hjemmeside.

2 Kontraktens anslåtte verdi skal vurderes i begynnelsen av anskaffelsesprosessen.

3 For eksempel anvendelse av unntaksbestemmelsene i § 2-1 annet ledd eller konkurransepreget dialog, konkurranse med forhandling og hasteprosedyre i forskriftens del III.